

ФЕЛИКС ДЪО ФАВИЕ /1830/

Биографични данни за него не се намериха досега. От краткия текст, както и от придружителното писмо към него личи, че Фавие е бил натоварен с поверителна задача от висши френски военни кръгове — може би от самия генерален щаб. Той е събрал данни за турския военен потенциал в източнoбългарските райони от Източна Тракия до Русе и Силистра.

●

КРАТКА ЗАПИСКА ЗА ОНОВА, КОЕТО УСПЯХ ДА ЗАБЕЛЕЖА ПРИ ПОСЛЕДНОТО СИ ПЪТУВАНЕ ДО КОНСТАНТИНОПОЛ ОТНОСНО СЪСТОЯНИЕТО И РАЗПОЛОЖЕНИЕТО НА ТУРСКИТЕ И РУСКИТЕ ВОЙСКИ КАКТО В ЕВРОПА, ТАКА И В АЗИЯ

Тръгнал от Франция на 21 май 1830 г., слязох в Баба, малко пристанище на 6 дни път от Константинопол. Изминах този преход на кон, като преминах през Дарданелите, градовете Галиполи, Родосто, Силиврия, Понте Гранде и Понте Пиколо. По това протежение на крайбрежието има малко турски войскови части и съществуващите там са облечени по азиатски. В Константинопол и околностите му на 20 часа път в радиус може би има около 25 000 души в различните части. Тези войскови части са въоръжени по европейски, но са облечени по египетски. Други петнадесет до двадесет хиляди въоръжени мъже, облечени по същия начин, са разпределени между Андринопол, Силистри, Русчук, Шумла и други големи градове, всичко около 50 000 души. Но аз съм убеден, че в цялата тази армия най-много 10 000 души са снабдени с хубаво оръжие. Върнах се по суша през Андринопол, прекосявайки Балкана. Пътят из тези планини от тази страна бе изсечен в скалите от русите през последната война,¹ за да премине артилерията им и товарите им. Този отрязък от пътя, който се простира на около 15 левги, изглежда, им бе създал необикновени трудности и усилия, като се има пред вид, че преди по цялото това протежение на пътя можеше да преми-

не един кон. По този нов път, така прокаран в Балкана, срещнах шуменския гарнизон, който се връщаше със снаряжението си в Константинопол (1—2).²

Увод, превод и коментар: *Б. Цветкова*

¹ Т. е. руско-турската война от 1828—1829 г.

² Преводът е по оригиналния текст-ръкопис на *Archives de l'armée de terre* MR 1619, 31, 32. Записката е с придружително писмо до някакъв генерал, чието име не е посочено.